

конів. Із подальшим розширенням демократичних інститутів, зростанням рівня правової культури та правосвідомості громадян реалізується другий етап правовиховної діяльності. На цьому етапі доречно використовувати досвід країн Західної Європи: формувати автономну активну особистість, здатну брати участь у суспільному житті і самостійно вирішувати існуючі проблеми соціального та державного характеру.

Підсумовуючи, необхідно сказати: національна система правового виховання лише формується, законодавча база цього напряму суспільної і державної роботи лише створюється. Але вже на цьому етапі необхідно визначитись із напрямками та першими кроками правового виховання. Якщо сьогодні держава не приділить належної уваги цій проблематиці, завтра ми можемо побачити більш гіркі результати, ніж просто низький рівень правосвідомості, правової культури та правовий нігілізм на загальнонаціональному рівні.

Я. В. Таравська, кандидат історичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕОЛОГІЇ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Історичний досвід прогресивного економічного та соціально-політичного розвитку світових держав засвідчив, що визначальною складовою, яка забезпечує успішність цих внутрішньодержавних процесів, є чітке визначення національної ідеї у контексті сформованих конкретних цілей розвитку країни. Після здобуття Україною незалежності новоутворена політична еліта опинилася у стані теоретичної і практичної неспроможності до вироблення конкретного алгоритму у питанні розробки національно-державної ідеології, і згодом стала головною причиною утворення в українському суспільстві «ідеологічного вакууму», що мало негативні наслідки для подальшого функціонування держави.

У сучасних умовах, коли український народ постає «обездолений і “обезмозглиений”, без національного вірую...» [2, с. 8]. Україна потребує насамперед визначення загальносуспільних цінностей та формування національної ідеології, а для цього потрібна, як зазначав провідний ідеолог інтегрального націоналізму Д. Донцов, «людина нового духу, духу протилежного занепадницькому духові речників української інтелігенції ХХ ст. із “рабським мозком” і “рабським серцем”» [2, с. 9].

Вітчизняна історіографія містить численні наукові розвідки, присвячені цій проблемі [1; 3–5]. У цих роботах висвітлюються провідні засади формування національної ідеології у контексті побудови конструктивної політики української держави. Окрема увага приділяється термінологічному визначенню та загальному аналізу базових складових державотворчого процесу.

Для вирішення складного між- і внутрішньонаціонального конфлікту, який охопив наше суспільство на сучасному етапі, необхідно виробити конкретну програму дій у галузі освіти щодо національного і патріотичного виховання молоді, роблячи акцент на формуванні цілісного національного світогляду, а не окремих політичних або партійних орієнтацій. Провідне місце у навчальних програмах освітніх закладів має обіймати національна історія та вихідні дисципліни, структура та ідеологічний зміст яких буде спрямований на вироблення української ідеології із поверненням до власного змісту, потенціалу, історії та яскравих досягнень визначних громадсько-політичних і культурних діячів України. Разом з тим слід безперервно працювати у напрямі підвищення та затвердження якості освіти на всіх її рівнях, пам'ятаючи елементарну життєву істину: «Неуцтво — головне прокляття людства» [2, с. 12].

За словами Д. Донцова, «щастя людей залежить від поступу знання і думок. Те, що розум вважає за правдиве, гарне і добре, мусить стати законом громадського життя» [2, с. 11]. У контексті вищесказаного головною метою сучасної громадськості є переосмислення досвіду і визначення нових завдань подальшого розвитку не тільки нації, але й держави та суспільства в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головатий М. Ідейні засади розбудови Української України: стан та проблеми / М. Головатий // Персонал. – 2007. – С. 12–18.
2. Донцов Д. Націоналізм / Дмитро Донцов. – К. : Веукр. об'єднання «Свобода». – 215 с.
3. Карлова В. Проблеми формування загальнонаціональної ідеології в Україні / В. Карлова // Демократичне врядування : наук. вісн. – 2010. – Вип. 6. – С. 17–24.
4. Кравченко М. С. Необхідність формування національної ідеї як світоглядної складової державного управління / М. С. Кравченко // Держ. буд-во. – 2009. – Вип. 1. – С. 199–202.
5. Кушнарєв Е. Национальная идеология Украины: как есть – и как надо, чтоб было [Електронний ресурс] : персональний сайт Є. Кушнарєва / Е. Кушнарєв. – Режим доступу: <http://www.kushnaryov.com/position/analytics/45a740bea3b8e/>.